

Bc. Daniel Plíšek, Regulace povodí středního Labe do roku 1918. Příprava, realizace, vzniklá vodní díla, diplomová práce, Fakulta filozofická, Univerzita Pardubice, 2022, 221 stran (včetně příloh).

Daniel Plíšek si pro svou diplomovou práci zvolil velmi zajímavé a nebývale široké téma. Rozhodl se zpracovat proces příprav a následné realizace regulace středního toku v úseku od soutoku Labe s Orlicí v Hradci Králové až po soutok Labe s Vltavou u Mělníka. Časově je jeho práce na období od sklonku 19. století do třicátých let 20. století. Výzkum stavební činnosti zaměřené na vodní hospodářství nebyl tímto způsobem dosud zpracován, ostatně ani téma vodohospodářství a vodní dopravy nebylo dosud soustavněji prozkoumáno. Inovativnost je tedy nesporným přínosem předkládané diplomové práce.

Práce je založena na typologicky odlišných pramenech. Autor pracoval jak s dobovými legislativními texty, tak s obrazovým materiálem a dále využil i prameny uložené v Národním archivu (dále NA) ve fondu *Komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe* (výroční zprávy Komise), dobový tisk a další tištěné prameny. Rozsah pramenné základny je velmi slušný. Rovněž rozsah sekundární literatury, kterou pro svou práci využil, svědčí o pečlivé heuristice a promyšlené práci při vytváření koncepce i následné realizaci výsledného odborného textu, tj. předkládané diplomové práce. Jednotlivé tituly se vztahují k mnoha dílčím tématům, která jsou vzhledem k tématu DP relevantní.

Co se týče struktury práce, i zde je patrná jasná představa o výsledné podobě textu a jeho obsahu. Autor nejprve v úvodu nastínil svůj badatelský záměr včetně popisu širších souvislostí tématu. Charakterizoval též metodický postup práce a prameny, z nichž vycházel. Zde poněkud postrádám odůvodnění, proč se rozhodl využít z výše uvedeného fondu *Komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe* uloženého v NA pouze výroční zprávy a nikoli další dokumenty. Volba pramenné základny nicméně přesto autorovi umožnila shromáždit množství zajímavých údajů, což přispělo k vytvoření celkově kvalitní práce. Nepřehlédnutelným formálním nedostatkem úvodu je ovšem absence shrnutí dosaženého stavu bádání. Navzdory drobným nedostatkům se však autorovy podařilo vytvořit kompaktní text.

Samotný text práce tvoří celkem osm hlavních kapitol. V první nazvané Prvotní hospodářství autor ve třinácti dílčích podkapitolách popsal znalosti hydrologických podmínek krajiny, využívání vodních toků pro hospodářské účely a následné snahy o jejich regulaci od dob laténské kultury (450 př. n. l.) až po 19. století. Jde o kvalitně zpracovaný text přinášející základní přehled vývoje sledované problematiky zaměřený především na státní nařízení a právní normy a jejich hospodářské pozadí, který představuje logický prolog k dalším částem práce, tj. samotnému zpracování sledovaného tématu. Poněkud nelogicky v něm ovšem chybí pojednání o Zemském stavebním ředitelství v Praze a nadřízeném orgánu ve Vídni (jedno z oddělení bylo zaměřeno na vodní stavby) a jeho roli při úpravě vodních toků v průběhu 19. století. Ve stávajícím textu tak mezi první a druhou kapitolou, již autor věnoval činnosti *Komise pro kanalizování řek Vltavy a Labe* v letech 1896–1931, vzniká tematická mezera. Druhá kapitola představuje pečlivě zpracovaný vývoj *Komise* – autor se zaměřil na diskuse a jednání, jež předcházela jejímu vzniku (negativem je již zmíněná absence zmínky o Zemském stavebním ředitelství, resp. nadřízeném orgánu ve Vídni), dále pojednal o jeho organizační struktuře a následně možná až zbytečně podrobně popsal činnost Komise za jednotlivá léta období 1898–1913. Tyto podkapitoly (2.3 až 2.18, s. 50–58) jsou příliš popisné, pouze tlumočí informace z jednotlivých výročních zpráv bez hlubší analýzy.

Následuje kapitola 3 zaměřená na Středolabský komitét, který byl založen v roce 1899 s cílem vyřešit problém pravidelných záplav a zároveň umožnit splavnění Labe v oblasti od Hradce Králové níže. Text obsáhle pojednává o vzniku Komitétu, přípravách na realizaci regulace v souvislosti s využitím toku jako vodní cesty a jako vodní síly, předpokládaném efektu regulačních prací jak na zemědělství, tak i na

využití vodního toku samotného. Čerpá zde především z výročních zpráv a výsledný text proto nepřináší informace o reflexi dění v jednotlivých lokalitách podél Labe, zájmu či nezájmu místních obyvatel, což poněkud snižuje výsledný dojem. Celkově jde ale o pečlivě, byť možná až příliš popisně vytvořený text, kterému však nelze upřít, že přináší mnohá nová fakta. Následně se v kapitole 4 věnuje autor prvním stavebním úpravám na středním Labi v letech 1904–1912. Jde o obsáhlé a velmi podrobně zpracované pojednání, který patří k nejzdařilejším částem předkládané diplomové práce. Detailně představuje realizaci stavebních prací na jednotlivých úsecích Labe a jejich postup. Z charakteru jednotlivých podkapitol vysvítá, že autorovi šlo především o to zmapovat postup prací; i zde je text totiž spíše popisný.

Poněkud nelogicky působí v celkovém kontextu práce kapitola pátá nazvaná „*Vývoj cen stavebních hmot a výše mezd v Královéhradeckém kraji v letech 1897–1917*“. Autor pouze předkládá čísla; jejich hlubší analýza není zahrnuta a představení dopadu vývoje ekonomické situace na realizaci stavebních prací rovněž ne. Bližší souvislost s tématem práce tedy chybí.

V šesté kapitole je věnována pozornost regulaci na středním Labi dokončeném po roce 1918, a představena je tedy stavební činnost v Předměřicích, Kolíně, Poděbradech a Nymburce. Text je víceméně popisný, nicméně s množstvím zajímavých dat mapujících průběh výstavby a patrná je též autorova pečlivost při zpracování tématu. Sedmá kapitola se naopak jeví jako do jisté míry problematičtější. Zahrnuje stručné biografie vybraných stavitelů. To je samo o sobě chvályhodné a pro koncepci práce přínosné. Nicméně název kapitoly (*Kooperace architektů s inženýři při splavňování Labe v první třetině 20. století*) příliš nekoresponduje s obsahem. Pokud pomínu tento spíše formální problém, mohu kapitole hodnotit víceméně kladně; kvalita zpracování je slušná. Jen v nástinu odborného vzdělávání zaměřeného na vodní stavby (viz s. 138) by bylo vhodné doplnit některá fakta – doporučila bych zmínit alespoň pražskou polytechniku a její význam (viz např. Tomáš KORBEL, *Čeští architekti a stavitelé v 19. století: profesní a společenský vzestup*, Praha 2021). Následující osmá kapitola věnuje pozornost regulaci středního Labe ve třicátých letech, pro jejíž zpracování autor opět použil tištěné prameny, jež mu umožnily popsat některé modernizační procesy, které se v dalších letech projeví v rámci regulace Labe (elektrifikace, rozvoj průmyslu aj.).

Svou práci autor stručně, ale výstižně shrnul v závěru (s. 153–155). Jeho zpracování přispívá k celkovému dobrému dojmu předkládané diplomové práce jako odborného textu.

Za zmínku stojí i množství obrazového materiálu, který autor zařadil jak do obrazové přílohy na s. 169 až 218. Část obrazového materiálu je přímou součástí textu a vhodně dokresluje sledované jevy v jednotlivých částech práce. Nutno podotknout, že nejenom dokreslují, ale celkově zvyšují kvalitu práce.

Co se týče pravopisu a stylu psaní, jsou na slušné úrovni. Text není zcela prost gramatických chyb, ale jejich počet je zanedbatelný. Vytknout mohou snad některé formální drobnosti: Seznam grafů a seznam zkratk a značek by bylo vhodnější zařadit až na konec práce.

Jednoznačně jde o velmi hodnotnou práci, která je navzdory přílišné popisnosti v některých svých částech přínosná především šíří tématu, pečlivostí zpracování a množstvím nových zjištění k dosud prakticky nezpracovanému tématu. Ani výsledná podoba textu nijak nezaostává za tím, co se od diplomových prací požaduje. Z tohoto důvodu ji doporučuji k obhajobě a navrhuji **hodnocení v rozmezí A až C**.

V Chrudimi, 13. srpna 2022

Mgr. Jana Stráníková, PhD.